

Qurbonov Ikrom Norqobilovich

Guliston shahri Nurli Maskan internat maktabi 2-toifali o'qituvchisi

NOGIRONLIGI BO'LGAN SPORTCHILARDA DZYUDO

Annotatsiya: Nogironli bo'lgan shaxslar hayoti butkul cheklangan degani emas. Ular sport bilan shug'ullanishlari hatto paralimpiya o'yinlarida yuqori o'riblarni qo'lga kiritishlari mumkin. Dzyudo esa aynan shunday imkoniyati cheklangan insonlar uchun, ularning qanday muammolari bo'lishiga qaramay keng yo'l ochib beradi.

Kalit so'zlar: paralimpiya, dzyudo federatsiyasi, SSR, Parij – 2024, kumikati

Paralimpiya dzyudosi ko'zi ojiz va zaif ko'ruvchi sportchilar uchun yapon dzyudo jang san'atining moslashuvidir. Qoidalar oddiy dzyudo musobaqalaridan bir oz farq qiladi. Paralimpiya dzyudosi erkaklar uchun 1988-yildan beri va ayollar uchun 2004-yildan beri yozgi Paralimpiya o'yinlari dasturining bir qismidir.

Kar va zaif eshituvchilar uchun birinchi dzyudo seksiyalari o'tgan asrning 70-yillari oxiri va 80-yillari boshlarida mamlakatimizda paydo bo'lgan. 1983-yildan boshlab karlar o'rtasida dzyudo bo'yicha beshta SSSR chempionati o'tkazildi. Ammo SSSR parchalanganidan keyin nogironlar o'rtasida dzyudoning rivojlanishi to'xtab qoldi. Eshitish qobiliyati cheklanganlar o'rtasidagi dzyudo bo'yicha birinchi Rossiya chempionati faqat 2002-yilda o'tkazilgan.

Ko'zi ojizlar ham dzyudo sport turida nihoyatda faollar. Bunga misol qilib, Xalqaro ko'zi ojizlar sport federatsiyasi tomonidan para dzyudo bo'yicha Parij-2024 yozgi Paralimpiya o'yinlari litsenziyasini beruvchi yakuniy reyting natijalarini ko'rishimiz mumkin.

Reyting natijalariga ko'ra 8 nafar o'zbekistonlik para dzyudochi Fransiya poytaxtida bo'ladigan Paralimpiya o'yinlari litsenziyasini qo'lga kiritdi.

Jumladan, ayollar:

- -57 kg Kumushxon Xodjayeva (J2)
- -57 kg Uljon Amriyeva (J1)
- +70 kg Feruza Ergasheva (J1)

Erkaklar

- -60 kg Sherzod Namozov (J2)
- -73 kg Uchqun Quronboyev (J2)
- -90 kg Dovurxon Karomatov (J2)
- -73 kg Shoxrux Mamedov (J1)
- -90 kg Turg'un Abdiyev (J1)

Paralimpiya dzyudo musobaqalari Xalqaro dzyudo federatsiyasi (IJF) tomonidan Xalqaro ko'zi ojizlar sport assotsiatsiyasi (IBSA) tomonidan o'rnatilgan qoidalarga kiritilgan ba'zi o'zgartirishlar bilan tartibga solinadi. Qoidalardagi asosiy farq shundan iboratki, dzyudochilar bir-birlarini kimonodan ushlab (bu ushlab "kumikati" deb ataladi) musobaqalashishni boshlaydilar va agar sportchilarning aloqasi buzilsa, hakam "mate" (kuting) yoki "stop" jamoasi bilan kurashni to'xtatadi va sportchilar dastlabki holatga qaytadilar.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. <https://xabar.uz/uz/mahalliy/ozbekistonlik-8-nafar-para-dzyudochi-paralimpiya-oyi>
2. <https://stepik.org/lesson/784474/?unit=787075>
3. https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%B0%D1%80%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D0%BC%D0%BF%D0%B8%D0%B9%D1%81%D0%BA%D0%BE%D0%B5_%D0%B4%D0%B7%D1%8E%D0%B4%D0%BE#:~:text=%D0%9F%D0%B0%D1%80%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D0%BC%D0%BF%D0%B8%D0%B9%D1%81%D0%BA%D0%BE%D0%B5%20%D0%B4%D0%B7%D1%8E%D0%B4%D0%BE%20%D1%8F%D0%B2%D0%BB%D1%8F%D0%B5%D1%82%D1%81%D1%8F%20%D0%B0%D0%B4%D0%B0%D0%BF%D1%82%D0%B0%D1%86%D0%B8%D0%B5%D0%B9%20%D1%8F%D0%BF%D0%BE%D0%BD%D1%81%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE,%D1%81%202004%20%D0%B3%D0%BE%D0%B4%D0%B0%20%D0%B4%D0%BB%D1%8F%20%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D1%89%D0%B8%D0%BD